

Gorzów Wlkp., 29 października 2012 roku

Stanowisko
Zespołu ds. Oświaty
przy Wojewódzkiej Komisji Dialogu Społecznego

System oświaty w Polsce przeżywa głęboki kryzys. Jest to zjawisko narastające, obejmujące wszystkie obszary edukacji. Coraz częściej pojawiają się informacje o likwidacji szkół i towarzyszące im protesty i skłaniają do wnikliwej analizy problemu.

Jednostki samorządu terytorialnego, dla których prowadzenie szkół i placówek oświatowych jest jednym z podstawowych zadań, coraz bardziej zdecydowanie sygnalizują kłopoty, z którymi muszą się zmagać na co dzień. Wśród nich, jako najbardziej znaczące, wskazują względy ekonomiczne - zbyt niski poziom subwencji oświatowej oraz niż demograficzny.

W tej sytuacji organy prowadzące podejmują szereg działań oszczędnościowych. Coraz częściej obserwowanym zjawiskiem jest więc likwidacja szkół, zwiększanie liczby uczniów w klasach, łączenie szkół i przedszkoli w zespoły, przekazywanie placówek do prowadzenia osobom prawnym lub fizycznym.

W województwie lubuskim, w latach 2009 – 2012, podjęto 202 takie decyzje. Należy tutaj jednak zaznaczyć, że w tej liczbie jest 79 zlikwidowanych szkół ponadgimnazjalnych, do których od wielu lat nie dokonywano naboru oraz 37 przekształconych dwuletnich zasadniczych szkół zawodowych w trzyletnie, zgodnie z wymogami reformy szkolnictwa zawodowego.

Przedstawione dane pozwalają uznać, że w województwie lubuskim likwidacje i przekształcenia szkół, choć z pewnością dotkliwe w wymiarze lokalnym, nie były zjawiskiem masowym. Mając jednak na uwadze ogólną sytuację województwa zaliczającego się do najbiedniejszych w kraju, należy się spodziewać, że w roku szkolnym 2012/2013 liczba uchwał wprowadzających zmiany w sieci szkół będzie dużo wyższa, co w efekcie może stanowić poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa edukacyjnego dzieci i młodzieży.

Dlatego ważne jest, by Wojewódzka Komisja Dialogu Społecznego zwróciła się do jednostek samorządu terytorialnego z apelem o dokonywanie oceny sytuacji oświaty z uwzględnieniem przede wszystkim potrzeb i aspiracji uczniów. Dzieci i młodzież nie mogą ponosić konsekwencji kryzysu, a ich przyszłość nie może zależeć wyłącznie od rachunku ekonomicznego.

Likwidacja dobrze funkcjonujących, choć przejściowo mniej licznych, szkół lub łączenie placówek o różnym poziomie edukacyjnym w wielu wypadkach przynosi negatywne skutki dydaktyczne i wychowawcze. W przypadku oświaty nie można pozwolić sobie na eksperymenty. Odtworzenie bazy dydaktycznej jest bowiem bardzo trudne i kosztowne. W tym kontekście niezbędne jest przywrócenie ustawowego wymogu uzyskania przez organy prowadzące pozytywnej opinii kuratora w przypadku jakichkolwiek zmian w sieci szkół i placówek na terenie ich działania. Za konieczne również należy uznać przywrócenie zasady opiniowania arkuszy organizacyjnych.

Kolejnym istotnym problemem, przed którym stoją organy prowadzące jest reforma szkolnictwa zawodowego, którego reaktywacja i umocnienie jest niezbędne dla rozwoju gospodarczego. Stąd ważne jest podjęcie działań w skali całego województwa, które, w ramach współpracy organów prowadzących szkoły zawodowe, przy współudziale organizacji pracodawców i związków zawodowych, pozwolą utworzyć sieć wyspecjalizowanych i nowoczesnych placówek kształcenia zawodowego i ustawicznego.

Przewodnicząca Zespołu ds. Oświaty
Bożena Pierzgalska